

Põlva maakonnas, Röpina vallas, Sarvemäe külas, Veski kinnistu (registriosa 1378838, katastritunnus 70801:001:0077, edaspidi Veski kinnistu) eraldisel 34, lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise

1. OTSUSTUS

Lähtudes OÜ Tava Mets volitatud esindaja Allar Kivirähki 28.02.2025 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ otsustab **Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Veski kinnistu eraldise 34 lageraie keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH).

1.2. Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Kavandatud raiel ei ole veekogule olulist mõju, kui veekaitsevööndis (põhikaardile kantud veekogu piirist 10 meetri ulatuses) metsa, sh alusmetsa ja põõsastikku ei raiuta, raidmeid ei jäeta veekaitsevööndisse ja veekogusse, Võhandu jõesängi ja kaldaid ei kahjustata.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. OÜ Tava Mets volitatud esindaja Allar Kivirähk esitas 28.02.2025 Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandab lageraie Veski kinnistu eraldisel 34 pindalaga 0,59 hektarit ja hinnangulise raiemahuga 120 tihumeetrit. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbri 50001113153 all. Kavandatav raieala piirneb osaliselt Natura 2000 võrgustikku kuuluva Võhandu jõe ürgoru loodusala ja Võhandu jõe hoiuala (Põlva).

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Metsateatis nr 50001113153 on esitatud lageraie tegemiseks Veski kinnistu eraldisel 34. Lageraie on kavandatud 0,56 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 120 tihumeetrit.

Lageraie käigus raiutakse raielangilt kõik puud, välja arvatud seemnepuud ja säilikuud. Lageraiet tehakse, et võimaldada metsa uuenemist või uuendamist.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Veski kinnistu asub Põlva maakonnas, Räpina vallas Sarvemäe külas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 15.02.2023 kehtestatud Räpina valla üldplaneering¹ millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud lageraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

¹ <https://www.rapina.ee/uldplaneering>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Veski kinnistu maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub Sarvemäe külas hajaasustuspiirkonnas.

Lageraiega eraldisel 34 maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

Kavandatud raiete mõjualasse³ (30 meetri ulatuses kavandatud raieala servadest) jäävad kehtivad lageraiete registrikanded Veski kinnistu eraldistel 28, 29 ja 33, kokku 1,57 ha ulatuses ja raiemahuga 371 tihumeetrit

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid.

Eraldisel 34 kasvab küpsusdiameetri saavutanud kuuse enamusega puistu jänesekapsa kasvukohatüübis.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatavad raied läbi viiakse. Raielankidega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatud raieala idaserv jääb ca 0,22ha ulatuses Võhandu jõe veekaitsevööndisse. Samuti jääb kavandatud raieala täies ulatuses Võhandu jõe kalda piiranguvööndisse.

Kavandatud raieala piirneb osaliselt Võhandu jõe hoiualaga (Põlva). Võhandu jõe hoiuala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 14.07.2005 määruses nr 183 "Hoiualade kaitse alla võtmine Põlva maakonnas"⁴.

Raieaga piirnevas lõigus jääb Võhandu jõe hoiuala täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluva Võhandu jõe ürgoru loodusalale.

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/118012022017>

Võhandu jões on Võhandu jõe hoiuala ja Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärgiks olevate II kategooria kaitsealuse liigi paksukojalise jõekarbi ning III kategooria kaitsealuste liikide hingi ja võldase elupaik.

Raiealade mõjualasse jääb Võhandu jõgi ja loodusdirektiivi elupaigatüüp jõed ja ojad (3260).

Raiealade mõjualasse jääv Võhandu jõgi on veekoguna kantud lõheliste kudemis- ja elupaikade nimistusse .

Võhandu jões on III kategooria kaitsealuse liigi harjuse elupaik.

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raiealadega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava lageraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnamelementidele:

Vesi- Eraldi 34 jääb 0,22 ha ulatuses Võhandu jõe veekaitsevööndisse. Kui raie tegemisel Võhandu jõe veekaitsevööndis puittaimestikku ei raiuta, raidmeid veekaitsevööndisse ja veekogusse ei jäeta ning mootorsõidukitega Võhandu jõe kaldaid ei kahjustata ja rööpaid ei tekitata, veekogust läbi ei sõideta, siis raiealade teostamisel ei ole Võhandu jõe seisundile olulist negatiivset mõju

Välisõhk ja kliima- kavandataval raiel ei ole olulist negatiivset mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- kavandatud raie ei mõjuta oluliselt üldist maastikuilmet ja looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raiealal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud, eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad - langi uuenemine tagatakse metsaseaduse §-s 24 sätestatud korras.

Piiriülest mõju kavandatava tegevusega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud raieala eraldisel 34 jääb osaliselt Võhandu jõe ürgoru loodusala piirnevale alale. Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“⁵.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Võhandu jõe hoiuala ega Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõigel kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisenähtude käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel enam rohkem väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Metsateatistega kavandatakse lageraiet 0,59 hektaril. Lageraie käigus raiutakse raielangilt kõik puud, välja arvatud seemnepuud ja säilikpuud. Lageraiet tehakse, et võimaldada metsa uuenumist või uuendamist.

Eraldise 34 lageraie mõjualasse jääb Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärgiks olev loodusdirektiivi elupaigatüüp 3260 (jões ja ojad) ning samal alal kaitse-eesmärgiks olevate kaitsealuste liikide paksukojalise jõekarbi, võldase ja hingi elupaik.

Veekaitsevööndi lagedaks raiumine halvendab jõe seisundit, sh elupaigatüüpi jões ja ojad (3260). Täielik jõekallaste avatus toob endaga kaasa niitjate rohevetikate ja veesisese taimestiku vohamise, samuti veetemperatuuri lokaalse tõusu jões. Jõekallaste täielik avatus suurendab ohtu erosiooniks ning toiteainete kandeks raiealadelt jõkke. See omakorda võib kahjustada olemasolevat vee-elupaika ning vähendada vee-elustikule sobivaid elutingimusi jões.

Puittaimestiku säilitamine Võhandu jõe veekaitsevööndis aitab vältida valgustingimuste (varjatuse) ja veetemperatuuri muutusi ning erosiooni teket. Säilinud varjatus aitab hoida Võhandu jõge jahedaveeliseks ja jões säilitada hapniku taset. Jahedaveeline ja kõrge hapniku tase jões on oluline mitmetele kaitstavatele veelustiku liikidele sh harilikule võldasele, hingile

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/304042017006>

⁶ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

ja paksukojalisele jõekarbile. Liigi kaitse tagatakse läbi elupaiga kaitse, ehk raiega ei tohi vee kvaliteeti halvemaks muuta.

Kui raiete tegemisel Võhandu jõe veekaitsevööndis puittaimestikku ei raiuta, st veekaitsevööndi ulatuses (10 m) puistu säilib, raidmeid veekaitsevööndisse ja veekogusse ei jäeta, mootorsõidukitega Võhandu jõe kaldaid ei kahjustata, rööpaid ei tekitata, veekogust läbi ei sõideta, siis raietööde teostamisel ei ole Võhandu jõe, sh loodusdirektiivi elupaigatüübile jõed ja ojad (3260), olulist negatiivset mõju. Kavandatud raie ei mõjuta oluliselt Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärkideks olevate paksukojalise jõekarbi, hingi ja võldase elupaika ning loodusdirektiivi elupaigatüüpi jõed ja ojad (3260).

Eeltoodust tulenevalt ei ole kavandatud tegevustel olulist negatiivset mõju Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.

Eraldis jääb kasvukohatüüpi, kus raietööd külmunud või kuivalt pinnaselt on võimalik teostada ilma suuremate pinnasekahjustusteta. Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatud lageraie paikneb osaliselt Võhandu jõe hoiualaga piirneval alal. Mõju Võhandu jõe hoiuala kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Võhandu jõe loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Raialal ja mõjupiirkonna alal ei esine teadaolevalt teisi Võhandu jõe hoiuala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raied mõjutaks. Tulenevalt eeltoodust, ei ole kavandatud raietöödel olulist negatiivset mõju Võhandu jõe hoiuala seisundile.

Raialaga piirnev Võhandu jõgi on lõheliste kudemis- ja elupaigaks ning on euroopa harjuse elupaigaks. Puittaimestiku säilitamine Võhandu jõe veekaitsevööndis aitab vältida valgustingimuste (varjatuse) ja veetemperatuuri muutusi ning erosiooni teket. Säilinud varjatus aitab hoida jõge jahedaveelisenä ja jões säilitada hapniku taset. Jahedaveeline ja kõrge hapniku tase jões on oluline kaitstavatele liikidele sh lõhelistele.

Kui raietöödel Võhandu jõe veekaitsevööndis puittaimestikku ei raiuta, st veekaitsevööndi ulatuses (10 m) puistu säilib, raidmeid veekaitsevööndisse ja veekogusse ei jäeta, mootorsõidukitega jõe kaldaid ei kahjustata, roopaid ei tekitata, veekogust läbi ei sõideta, siis raietööde teostamisel ei ole lõheliste ja harjuse elupaigale olulist mõju.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas Räpina valla üldplaneeringuga, Võhandu jõe hoiuala kaitse-eeskirjaga ja kaitsekorralduskavaga, looduskaitse- ja metsaseadusega, seega olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitse- ja metsaseaduse § 55-st tulenevalt teostada raietööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud lageraiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku alale on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvale Võhandu jõe ürgoru loodusalale, selle kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Eelhinnangu koostaja:

Ene Pae

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond